

International Science Group

ISG-KONF.COM

X

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE "TOPICAL ISSUES, ACHIEVEMENTS AND
INNOVATIONS OF FUNDAMENTAL AND APPLIED
SCIENCES"**

Lisbon, Portugal

March 09-12

ISBN 978-1-63732-148-5

DOI 10.46299/ISG.2021.I.X

TOPICAL ISSUES, ACHIEVEMENTS AND INNOVATIONS OF FUNDAMENTAL AND APPLIED SCIENCES

Abstracts of X International Scientific and Practical Conference

Lisbon, Portugal
March 09 – 12, 2021

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

UDC 01.1

The X International Science Conference «Topical issues, achievements and innovations of fundamental and applied sciences», March 09 – 12, 2021, Lisbon, Portugal. 340 p.

ISBN - 978-1-63732-148-5

DOI - 10.46299/ISG.2021.I.X

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liubchych Anna</u>	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines , Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Oleksandra Kovalevska</u>	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Slabkyi Hennadii</u>	Doctor of Medical Sciences, Head of the Department of Health Sciences, Uzhhorod National University.
<u>Marchenko Dmytro</u>	Ph.D. in Machine Friction and Wear (Tribology), Associate Professor of Department of Tractors and Agricultural Machines, Maintenance and Servicing, Lecturer, Deputy dean on academic affairs of Engineering and Energy Faculty of Mykolayiv National Agrarian University (MNAU), Mykolayiv, Ukraine
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES		
1.	Chaploutskyi A. PHYSICAL AND CHEMICAL INDICATORS OF APPLE FRUIT DEPENDING ON THE METHOD AND THE TERM OF PRUNING	12
2.	Варлащенко Л., Балабак А. ВИКОРИСТАННЯ ДЕКОРАТИВНИХ КУЩІВ LONICERA PILEATA OLIV. ДЛЯ ОЗЕЛЕНЕННЯ	16
3.	Демчук І.Ю., Малимон С.С. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ РІВНЕНЩИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВИДОБУТКОМ БУРШТИНУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	19
4.	Ключка С.І., Сорока М.І., Чемерис І.А. ФІТОЦЕНОТИЧНІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ ПРИТЯСМИНСЬКИХ БОРІВ НА ТЕРИТОРІЇ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ	22
5.	Станкевич С.В. ЗОЛОТИСТА КАРТОПЛЯНА НЕМАТОДА (GLOBODERA ROSTOCHIENSIS (WOLLENWEBER) BEHRENS.) В УКРАЇНІ	27
ARCHITECTURE, CONSTRUCTION		
6.	Батракова А.Г., Урдзік С.М. ВИЗНАЧЕННЯ ГЛИБИНИ ЗАКЛАДАННЯ АРМАТУРИ У ЦЕМЕНТОБЕТОННИХ ШАРАХ ДОРОЖНЬОГО ОДЯГУ МЕТОДАМИ ГЕОРАДІОЛОКАЦІЇ	31
7.	Гилодо А.Ю., Арсирій А.Н. ТИПЫ УЗЛОВЫХ СОЕДИНЕНИЙ ЛЁГКИХ ТОНКОСТЕНЫХ СТАЛЬНЫХ КОНСТРУКЦИЙ	36
BIOLOGICAL SCIENCES		
8.	Israyilova A., Rustamova N., Muhammad S. EVALUATION OF ANTIBACTERIAL ACTIVITY OF 5-ACETYL- 6-HYDROXY-4-(4-METHOXYPHENYL)-3,6-DIMETHYL-4,5,6,7- TETRAHYDRO--1H-INDAZOLE DERIVATIVE	39
9.	Lutsenko I., Horban S., Kravchenko A. HYDROECOLOGICAL VALUE OF MACROPHYTS IN THE ECOSYSTEM OF THE DNIPRO RIVER	43

TOPICAL ISSUES, ACHIEVEMENTS AND INNOVATIONS OF FUNDAMENTAL AND APPLIED SCIENCES

10.	Товкун Л.П., Шикита М.М. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	46
CHEMICAL SCIENCES		
11.	Tkach V., Kushnir M., Adriano O. da Silva A DESCRIÇÃO TEÓRICA DA DETECÇÃO ELETROQUÍMICA DO FÁRMACO CLIOQUINOL EM MEIO FORTEMENTE BÁSICO SOBRE O OXIHIDRÓXIDO DE COBALTO	50
12.	Tkach V., Minakova T., Petrusyak T. A QUÍMICA (EN)CANTADA. UMA FERRAMENTA PRÁTICA DE AUMENTAR INTERESSE DOS ALUNOS PELA QUÍMICA E PELA MATEMÁTICA	53
CULTUROLOGY		
13.	Брагіна Т.М., Брагін Ю.А., Гончарова О.С. ФЕНОМЕНОЛОГІЧНІ СТУДІЇ ПАМ'ЯТІ П. РІКЕРА	60
ECONOMIC SCIENCES		
14.	Shushakova I., Aharova O. ACCOUNTING AT RESTAURANT BUSINESS USING INFORMATION TECHNOLOGIES	63
15.	Атаманчук З.А., Пльонсак А.О. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ ІНВЕСТУВАННЯ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ	66
16.	Борисова В.А., Поцелуєва Т.С. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	69
17.	Геєнко М.М., Ятлова З.В. РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПРИВАТНОГО ПІДПРИЄМСТВА	71
18.	Груздев О. ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ	74

19.	Денисенко М.П., Бреус С.В. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ СВІТОВОГО ДОСВІДУ В НАЦІОНАЛЬНУ МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ УКРАЇНСЬКОЮ ЕКОНОМІКОЮ	80
20.	Кватернюк А.О. ІННОВАЦІЇ ЯК СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ РОСЛИННИЦЬКОЇ ГАЛУЗІ	86
21.	Майбородюк К.С. ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	88
22.	Осадча Н.В., Трушкіна Н.В. МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО РОЗРАХУНКУ ТАРИФНИХ СТАВОК СТРАХУВАННЯ ВАНТАЖІВ І ВАНТАЖОПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ	92
23.	Панасюк В.М., Сохацький О.Ю., Шухманн В.А. ВІДКРИТІСТЬ ЕКОНОМІК У ГЛОБАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ: ПЕРСПЕКТИВИ	98
24.	Хлопоніна-Гнатенко О.І., Степаненко Т.О. СТРУКТУРА ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	103
LEGAL SCIENCES		
25.	Chevychalova Z. THE EUROPEAN UNION AND FREEDOM OF THOUGHT, CONSCIENCE AND RELIGION. SPECIFIC ISSUES	106
26.	Гайдайчук Н.П., Чернюк С.С. СУЧАСНИЙ СТАН ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТА ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ – ПРОБЛЕМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	110
27.	Заборовский В.В., Нечипорук Л.Д. АДМИНИСТРАТИВНЫЙ СПОСОБ ЗАЩИТЫ ПРАВ СУБЪЕКТОВ МЕДИЦИНСКИХ ПРАВООТНОШЕНИЙ	114
28.	Моргунова Т.І. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ	118

29.	Романова А.С. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ОБМЕЖЕНЬ ПРАВ ЛЮДИНИ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ COVID-19	122
30.	Рудзь О.С., Альбертович Ю.П., Коваль В.С. ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	124
31.	Старченко А.Ю. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ РОБОТИ	129
32.	Тітенко І.М., Мрук В.В. ЮРИДИЧНА ОСВІТА – СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ.	132
33.	Шлапко Т.В. ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ	136
MANAGEMENT, MARKETING		
34.	Бортников Є.Г., Хмельницький О.Л. МАРКЕТИНГ В ІНТЕРНЕТ-СЕРЕДОВИЩІ ТА ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГ У ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННІЙ СПРАВІ	140
35.	Мокряк Е.В. ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	144
MEDICAL SCIENCES		
36.	Barannyk S., Barannik K., Chukhrienko A. TRATAMIENTO QUIRÚRGICO DE LAS ENFERMEDADES DE LA PIEL Y DE LAS FIBRAS SUBCUTÁNEAS EN CONDICIONES AMBULATORIAS Y POLICLÍNICAS	149
37.	Shylava M., Dotsenko M., Valchuk I. EPIDEMIC CHARACTERISTIC OF MORTALITY ON THE BACKGROUND OF HIV INFECTION AND AIDS IN MINSK	155

38.	Yurtsenyuk O. STATE OF MENTAL HEALTH OF STUDENTS	159
39.	Годлевська О.М., Самбург Я.Ю., Магдаліц Т.І. АНАЛІЗ ДИНАМІКИ АНТРОПОМЕТРИЧНИХ ДАНИХ НА ТЛІ ТРИВАЛОЇ ФАРМАКОТЕРАПІЇ У ХВОРИХ НА ХСН З ПРОМІЖНОЮ ФРАКЦІЄЮ ВИКИДУ ІШЕМІЧНОГО ҐЕНЕЗУ ЗАЛЕЖНО ВІД НАЯВНОСТІ МЕТАБОЛІЧНИХ ПОРУШЕНЬ.	161
40.	Калужина О.В., Сорокіна І.В., Гойденко Н.І. АНАЛІЗ КЛІНІКО-МОРФОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПАТОЛОГІЇ НАДНИРНИКІВ У ХАРКІВСЬКОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ ЗА ПЕРІОД 2015-2019 РР.	164
41.	Карий Я.В., Гуменюк М.Л., Герасимова В.В. ТАКТИКА ЛІКУВАННЯ ПРИ МЕХАНІЧНІЙ ЖОВТЯНИЦІ У ХВОРИХ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП	167
42.	Куса О.М., Пахаренко Л.В., Басюга І.О. НЕВИНОШУВАННЯ ВАГІТНОСТІ: ОСНОВНІ ЕТІОПАТОГЕНЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІСТМІКО-ЦЕРВІКАЛЬНОЇ ПАТОЛОГІЇ	171
43.	Тучкина М.Ю., Пилипенко Н.С. СОДЕРЖАНИЕ ЛЕПТИНА У ДЕВОЧЕК С ГИНЕКОЛОГИЧЕСКОЙ И ЭКСТРАГЕНИТАЛЬНОЙ ПАТОЛОГИЕЙ, РОДИВШИХСЯ С ПРЕВЫШЕНИЕМ ИЛИ ДЕФИЦИТОМ МАССЫ ТЕЛА	174
44.	Фурман В.Г., Ізюмець О.І., Стецун О.О. СТАН ГЕПАТОБІЛІАРНОЇ СИСТЕМИ У ДІТЕЙ, ХВОРИХ НА СПАДКОВУ ГЕМОЛІТИЧНУ АНЕМІЮ МІНКОВСЬКОГО-ШОФФАРА	176
45.	Шульгіна В.В. ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВОЇ МАМОГРАФІЇ ДЛЯ ДІАГНОСТИКИ РАКУ ГРУДНОЇ ЗАЛОЗИ	178
46.	Яковенко М.Г., Россихин В.В. РЕАКТИВНЫЙ ОТВЕТ НЕЙТРОФИЛОВ ПЕРИФЕРИЧЕСКОЙ КРОВИ ДЕТЕЙ СРЕДНЕГО ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА С ЭНУРЕЗОМ	180

PEDAGOGICAL SCIENCES		
47.	Golub T. DIGITAL CITIZENSHIP IN TERMS OF GLOBAL SUSTAINABILITY	184
48.	Kryzhanovska T. METHODOLOGICAL FEATURES OF THE USE OF SPIRITUAL MUSIC IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF ART TEACHERS	187
49.	Perederii O. INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN NEW UKRAINIAN SCHOOL	193
50.	Єрічева Т.Ю., Палієнко О.А. ОСОБЛИВОСТІ БУДОВИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ ДІТЕЙ ЯК ОДИН З ЕТІОПАТОГЕНЕТИЧНИХ ЧИННИКІВ ОТРИМАННЯ ТРАВМ	196
51.	Білаш С.М., Проніна О.М., Половик О.Ю. ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ МЕТОДІВ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ЗМІЩАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРАХ МОРФОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ МЕДИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ	201
52.	Зозуля Н.Г. ІННОВАЦІЙНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР ЯК УМОВА ВИПЕРЕДЖАЮЧОЇ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	204
53.	Кашуба М.М., Шеремета В.С., Задача А.В. ВПРОВАДЖЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС	210
54.	Керуєнов Т., Юсупов К.А. ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОВЕДЕНИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ПРАКТИКИ В АКАДЕМИЧЕСКИХ ЛИЦЕЯХ	215
55.	Томаровская Т.А., Сердюкова Ю.Ю., Бондаренко Н.Ю. ОСОБЕННОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ ФИЗИЧЕСКОЙ ХИМИИ В УСЛОВИЯХ ПАНДЕМИИ	221

56.	Федорова О.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ХІМІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ НАВЧАННЯ	223
57.	Чаплигін О.К., Сук О.Є. ТАКСОНОМІЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	229
58.	Шиман О.І. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ПОЧАТКОВІЙ ЛАНЦІ ОСВІТИ	232
59.	Юсупов К.А. AKADEMIYALIQ LICEYLERDE KORKEM SHIGARMALARDI OQITIW TEXNOLOGIYALARI	237
60.	Юсупов К.А., Арзуева А.У. DRAMALIQ SHIGARMALARDI OQITIW USILLARI	243
PHARMACEUTICAL SCIENCES		
61.	Karova S., Golyk M., Ivashura M. THE KINETIC SPECTROPHOTOMETRIC METHOD FOR THE DETERMINATION OF MEZLOCILLIN IN SOLUTIONS	249
PHILOLOGICAL SCIENCES		
62.	Рахимбаева Г.К., Жолдыбай М. АЙТМУХАМБЕТ ҚАСЫМУҰЛЫ – АУДАРМАШЫ	253
63.	Шепель Ю. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ДИХОТОМІЇ «СВІЙ — ЧУЖИЙ»	258
64.	Юсупов К.А. ИЗУЧАТЬ РАЗБОРЫ ЭПИЧЕСКИХ ПРОИЗВЕДЕНИЯ В АКАДЕМИЧЕСКИХ ЛИЦЕЯХ	261
PHILOSOPHICAL SCIENCES		
65.	Наконечна О.П., Гнатюк Е.М. ВПЛИВ В. ДІЛЬТЕЯ НА СТАНОВЛЕННЯ ФІЛОСОФСЬКОЇ ГЕРМЕНЕВТИКИ Г.-Г. ГАДАМЕРА	268

POLITICAL SCIENCE		
66.	Вівчар І.В. УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ ПЕРІОДУ КОЗАЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ	273
67.	Ярошенко Т.В., Важненко К.О., Сергієнко Т.І. ОПТИМІЗАЦІЯ ПОЛІТИЧНОГО КЕРІВНИЦТВА В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	277
PSYCHOLOGICAL SCIENCES		
68.	Ranov M., Vyeryemyeyeva N. SOCIAO-PSYCHOLOGICAL FEATURES OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS WITH CHILDREN'S CEREBRAL PALSY, ADDICTED TO INTERNET ADDICTION	281
69.	Варивода К.С. ПСИХОГІГІЕНА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	284
70.	Гайдабрус А.О. ДІЯЛЬНІСТЬ ПСИХОЛОГА СЛУЖБИ ДОВІРИ ПРОТЕСТАНТСЬКІЙ ЦЕРКВИ В КОНТЕКСТІ ДУШЕОПІКУНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	289
71.	Дерев'янка С.П., Дем'яненко Ю.О. ІЛЮЗІЇ МИСЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ	292
72.	Терлецька Ю.М. АНАЛІЗ БАГАТОРІВНЕВОЇ ТЕОРІЯ ПСИХІЧНОЇ ДЕПРИВАЦІЇ	295
TECHNICAL SCIENCES		
73.	Khvalin D. PHYSICAL PROCESSES PARTICULARLY IN A POWERFUL ELECTRICAL MACHINE	299
74.	Kurzina A., Kolmakov A., Kurzina E. DEVELOPMENT OF POLYMER, ANTIFRICTION AND DAMPING SANDWICH PADS FOR LOADED ELEMENTS OF THE ROLLING STOCK OF RAILWAYS	302

75.	Kurzina E., Semak A., Kolmakov A. ESTIMATION OF FROST RESISTANCE OF POLYMER DAMPING MATERIALS BY CRITERIA OF JUMP-LIKE CHANGE OF ELASTIC-HYSTERESIS PROPERTIES	305
76.	Nehrii S., Nehrii T., Nehrii O. ПОШУК ЗАХОДІВ ЩОДО ОБМЕЖЕННЯ ПІДДАТЛИВОСТІ ПОРОДНИХ СТІЙОК	309
77.	Savchenko O. PROSPECTS OF CO2 LASER TREATMENT OF MATERIALS	315
78.	Shchukin O., Orel O., Yaryzhko O. DETERMINATION OF WORKING FLUID RESOURCE IN HYDRAULIC SYSTEMS OF BUILDING AND ROAD MACHINES	319
79.	Zelenskyi A. ANALYSIS OF ROAD SITUATIONS RECOGNITION MEANS	322
80.	Власов А.О., Гречаний О.М., Виприжкін П.О. АНАЛІЗ ОПТИМАЛЬНИХ ПАРАМЕТРІВ ДИНАМІЧНИХ ГАСИТЕЛІВ ВІБРАЦІЙ	325
81.	Кисель А.Г., Черненко Р.В., Демков И.К. ОБ ОДНОМ ПОДХОДЕ К ПОСТРОЕНИЮ АВТОМАТИЗИРОВАННЫХ СКЛАДСКИХ СИСТЕМ	327
82.	Павловський О.М., Платов І.М. СИСТЕМА ЖИВЛЕННЯ КРОКУЮЧОГО ГЕКСАПОДА	331
83.	Паламарек К.В. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНЖЕНЕРНОЇ ТА КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАФІКИ	337

УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ ПЕРІОДУ КОЗАЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Вівчар Інна Володимирівна

Кандидат політичних наук, доцент
Кафедри політології і соціології
Рівненського державного
гуманітарного університету

Досить яскравим і плідним для розвитку української дипломатії був період Козацької держави, тобто другої половини XV — початку XVIII ст. До найперших контактів українських козаків належать контакти з представниками Московії, з якими разом доводилося організовувати походи проти татар, а також дипломатичні відносини легендарного гетьмана Дмитра Вишневецького з Портою і Кримом, щоб охолодити войовничий запал кримських татар щодо українських земель, що йому певною мірою вдавалося.

Дипломатична активність Запорізької Січі часто змінювалася, що залежало і від особистості та авторитету отамана, але вона ніколи не припинялася, бо Західна Європа вбачала серйозну небезпеку від мусульманського світу, на шляху якого стояла Україна, яка, захищаючи себе, захищала й інші народи Європи. Це розуміли і польські королі, пропонуючи козакам королівську службу і плату, обіцяючи дотримуватися їхніх звичаїв і привілеїв, але, на жаль, цього не розуміло чи не хотіло розуміти розгнуждане у своїх шляхетських вольностях польське магнатерство, яке, реалізуючи свої плани закабалення українського народу, викликало його закономірний супротив, що закінчився розливом моря крові й приніс масу страждань обом народам.

Дипломатична служба Богдана Хмельницького була достатньо відома в усій Європі, її представники приймалися і шанувалися при багатьох дворах європейських монархів, але лише Англія та Швеція співчували визвольним прагненням України, бо держави Центральної та Західної Європи під впливом римської курії або допомагали Польщі, або залишалися нейтральними, і жодна з них серйозно не думала підтримувати Україну у боротьбі за незалежність.

Напередодні визвольної війни 1648—1657 років дипломатія Б. Хмельницького активізує взаємини з кримським ханом, намагаючись залучити його до спільної боротьби проти Польщі. Вона навіть пішла на контакти зі своїм одвічним противником — Султанською Туреччиною, яка на той час перебувала у стані миру з Польщею, прагнучи залучити її на свій бік і забезпечити собі, якщо не союзника, то, принаймні, її нейтралітет. У липні 1648 року посла Б. Хмельницького прибули до Стамбула з проханням підтримати союз козаків з татарами, а в жовтні цього ж 1648 року він навіть звернувся до султана з проханням прийняти Україну під свій протекторат. Султан Туреччини прийняв

Військо Запорізьке під свою опіку і навіть видав гетьманові "диплом на князівство Руське".

Б. Хмельницький був змушений шукати підтримки у своїх південних сусідів, бо Московія, боячись союзу козаків з татарами, почала активізувати свої контакти з Варшавою, пропонуючи спільні виступи проти татар.

Звичайно, кроки Б. Хмельницького у напрямку південних сусідів були вимушеними. Козацтво було змушене шукати союзника, навіть тимчасового, у зтяжній війні з Польщею, добре розуміючи, що сильна самостійна Українська держава з виходом до Чорного моря не була у планах жодного з тодішніх сусідів України. Тому-то кримський хан так легко тричі зраджував Б. Хмельницького у вирішальних битвах під Зборовом, Берестечком, Жванцем, бо і йому, і його стамбульським покровителям було вигідно, щоб і Польща розвалювалася, і Україна не ставала на ноги.

Не бачачи надійності з боку своїх південних сусідів, Б. Хмельницький був вимушений шукати допомоги у московського царя-єдиновірця, сподіваючись під час Переяславської ради, що він "не тільки підтвердить давні права і звичаї українського народу", але й "еще особьіе свои всякого чина людям показовати имеет милость".

Різними грамотами московський цар нібито підтверджував права, свободи і привілеї населення України та Війська Запорізького, але дуже вільно трактував свої зобов'язання, а тому без жодних докорів сумління порушував їх. Віленський мирний договір, який підписала Московія з Польщею 1656 року, по суті перекреслював Переяславську ухвалу. Саме тому Б. Хмельницький розвиває активну дипломатичну діяльність для забезпечення міжнародних прав України, здійснення самостійної внутрішньої та зовнішньої політики — не платить Москві жодних податків, незважаючи на протести московського царя, утримує 60-тисячне Військо Запорізьке, веде переговори з Швецією, Угорщиною, Австрією, Туреччиною, Польщею, розширює кордони своєї держави, прилучаючи до неї історичні українські землі та землі народів, що бажали об'єднатися. Кредо зовнішньої політики Б. Хмельницького найбільш чітко подане у його зверненні до шведського короля 28 січня 1657 року: "Немає у нас більшої турботи і інших справ, як тільки найстаранніше піклуватися про дружбу з усіма нашими сусідами; якщо вона у нас раз виникла, підтримуймо її вперто і міцно, а якщо ж маємо надію на майбутнє, усім серцем її підготовляймо".

Після смерті Б. Хмельницького Україна "погрузла" у внутрішній боротьбі за владу і вступила в чорну смугу так званої руїни. Щоправда, у жовтні 1657 року, за часів гетьманування Івана Виговського, було підписано українсько-шведську угоду, за якою Швеція визнавала незалежність Української держави та її кордони аж до Вісли, підтримувала передачу їй Берестейського та Новогородського воєводств Литви .

Найважливішим кроком гетьмана І. Виговського було підписання 16 вересня 1658 року Гадяцького союзного договору, за яким Польща, Литва та Україна творили федерацію рівноправних держав. Україна входила у федерацію як Велике Князівство Руське, в якому законодавча влада належала б Національним зборам, а виконавча — гетьманові; князівство мало б свою монету та фіскальну

політику, утримувало б 40-тисячну армію. В Україні скасовувалась унія, засновувались два університети, колегії, школи, друкарні. І хоча цей договір, творцем якого був видатний український дипломат і правник того часу Юрій Немирич, не був реалізований, проте він став важливою віхою української державницької думки, українською національною програмою, величним пам'ятником доби Козаччини. Цей договір став вище рівня тогочасного суспільства, навіть його еліти, а тому "в штики" був зустрінутий Московією, якій вдалося підбурити проти І. Виговського частину козацької старшини і "сірої маси" та відсторонити його від влади.

1687 року гетьманом України став Іван Мазепа. Це був період, коли Україна все більше втягувалася в політику Московії, навіть не як васал, а як її власна територія. Сподіватися тоді на сусідів було неможливо, бо, крім загарбницьких планів, вони нічого більше не виношували стосовно неї. Ведучи активну дипломатичну гру з Польщею і Московією, І. Мазепа звернув свої погляди на Швецію, з якою 1706 року уклав угоду. За цією угодою Україна визнавалася вільною державою, а шведський король обіцяв їй допомогу.

Апогеєм державницької і дипломатичної діяльності І. Мазепа були 1708—1709 роки, коли він відкрито виступив проти московського царя Петра I і намагався створити анти-московську коаліцію з Туреччини, Криму, Молдавії, Валахії, Трансільванії, донських козаків, кубанських черкесів, калмиків, казанських татар і башкирів.

І. Мазепа розсилав своїх довірених людей: Д. Горленка, К. Мокієвського, В. Чуйкевича, Ф. Мировича, Ф. Нахимовського, до сусідніх держав, але наслідки їхніх місій були маловтішними — Туреччина і Крим вичікували, Польща почала похід на Поділля, але невдало. Залишалися тільки шведи, однак фатальна і катастрофічна для України Полтавська битва перекреслила всі її надії: "Були це теж передсмертні хвилини України, якій відібрали свободу і змогу вільного розвитку. Разом з Україною всі східні народи відчували, що наближається до них неволя. Перед росіянами простягався похід на Крим і Грузію, і врешті вони могли загрожувати Туреччині...".

1710 року гетьманом України (у вигнанні) обрано палкого прихильника І. Мазепа, генерального писаря Пилипа Орлика, який увійшов у історію схваленням першої конституції України під назвою "Конституція прав і свобод Запорізького війська" та активною дипломатичною діяльністю зі створення антимосковської коаліції. І хоча його праця не принесла конкретних практичних результатів, мала, однак, вагомий ідеологічний результат: тодішня Європа починала розуміти, що незалежна Українська держава потрібна їй як протипага міцніючій експансивній Російській імперії, що активно виходила на європейську політичну арену.

За наступних гетьманів — Івана Скоропадського, Данила Апостола, Кирила Розумовського та правління Малоросійської Колегії — Україна поступово перетворювалася у провінцію Російської імперії, і про якусь дипломатичну діяльність тут говорити не доводиться.

Дипломатична служба часів козацької держави "належала до найбільш ефективно діючих державних структур", а головним аспектом її діяльності на

міжнародній арені було гарантування безпеки і, за словами Б. Хмельницького, "цілості нашої держави", порозуміння з сусідами та уникнення загострень у відносинах з ними. Поточну роботу дипломатичної служби виконував центральний орган виконавчої влади — Генеральна канцелярія, вся кореспонденція якої готувалася писарями.

Список використаної літератури

1. Голобуцкий В. Дипломатическая история освободительной войны украинского народа 1648–1654 гг. К., 1962
2. Горобець В. Еліта козацької України в пошуках політичної легітимації: стосунки з Москвою та Варшавою. 1654–1665. К., 2001
3. Грушевський М. Історія України-Руси, т. 8; т. 9, кн. 2. К., 1995–97
4. Мицик Ю. Джерела з історії Національно-визвольної війни українського народу середини XVII століття. Дніпропетровськ, 1996
5. Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет. Київ, 2005.
6. Смолій В.А., Степанков В.С. Становлення української дипломатичної служби. Зовнішня політика уряду Б.Хмельницького (1648–1657). В кн.: Нариси з історії дипломатії України. К., 2001
7. Степанков В.С. Дипломатична служба України та основні принципи її функціонування у роки гетьманування Богдана Хмельницького (1648–1657 рр.). "Наукові праці Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету. Історичні науки", 2002, т. 6(8)
8. Українська дипломатична енциклопедія: у 2-х т. Київ: Знання України, 2004.
9. Федорук Я.О. Міжнародна дипломатія і політика України 1654–1657, ч. 1. Львів, 1996
10. Чухліб Т.В. Культура дипломатичних відносин. В кн.: Історія української культури, т. 3. К., 2003
11. Шевченко Ф.П. Дипломатична служба на Україні під час визвольної війни 1648–1654 рр. В кн.: Історичні джерела та їх використання, вип. 1. К., 1964
12. Шинкаренко Т. І. Особливості формування державного протоколу України. Актуальні проблеми міжнародних відносин: Зб.наук. пр. Вип. 74 (Частина І). Київ: ІМВ, 2008.

TOPICAL ISSUES, ACHIEVEMENTS AND INNOVATIONS OF FUNDAMENTAL AND APPLIED SCIENCES

Scientific publications

Materials of the X – the International Science Conference «Topical issues, achievements and innovations of fundamental and applied sciences», Lisbon, Portugal. 340 p. (March 09 – 12, 2021)

UDC 01.1

ISBN – 978-1-63732-148-5

DOI - 10.46299/ISG.2021.I.X

Text Copyright © 2021 by the International Science Group(isg-konf.com).

Illustrations © 2021 by the International Science Group.

Cover design: International Science Group(isg-konf.com)©

Cover art: International Science Group(isg-konf.com)©

All rights reserved. Printed in the United States of America.

No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted, in any form or by any means, or stored in a data base or retrieval system, without the prior written permission of the publisher.

The content and reliability of the articles are the responsibility of the authors. When using and borrowing materials reference to the publication is required. Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighboring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

The recommended citation for this publication is: Chaploutskyi A.

Physical and chemical indicators of apple fruit depending on the method and the term of pruning // Topical issues, achievements and innovations of fundamental and applied sciences. Abstracts of X International Scientific and Practical Conference. Lisbon, Portugal 2021. Pp. 12-15.

URL: <https://isg-konf.com>.